

159 פ ר ר ט ו ק ו ל מ ס י
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ה', ו' בכסלו, תשל"ה
(20.11.74), שעה 9.00

נ כ ח ר

חברי הועדה:

- היו"ר י. קרגמן
- ע. אמוראי
- א. אפרת
- י. בדר
- צ. גושוני
- י. גולן
- א. מלמד
- י. פלומין
- ג. פת
- ח. קורפו
- א. שוסטק

מזומנים:

ד. בן-היים	-	מטעם	משרד האוצר
א. הלפרין	-	"	"
ש. מועלם	-	"	"
ה. צביצבי	-	"	"
ג. ש. שבייד	-	"	"
מ. מ. דר-זיר	-	"	"

הוועץ המשפטי לוועדה:

- ד"ר ג. קיסרון
- א. קרשנר
- פ. טרלו

מוכיר הוועדה:

רשמה:

סדר היום: הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), תשל"ד-1974

היו"ר י. קרגמן: אני פותח את הישיבה.

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), תשל"ד - 1974

סעיף 9

הלפרין:

יש פה שני שינויים.

יש פה הוספת המלים: יחד עם בן זוגו.

תיקון שני: לפחות 5% מהון מניותיה.
הסעיף בא להגביל את הזכויות של חברה שנותנת פיצויים לבעל שליטה שהם תשלומים לקופת גמל לבעל השליטה. האוצר לא יכיר כזה אלא אם זה נעשה במקרה של מוות. לבעל שליטה יכולים להיות 10% יחד עם בני משפחתו. מתי זה חל? אם אותו אדם שעובד בחברה יש לו לפחות 5% מהון המניות. כתוב בסעיף: במישרין או בעקיפין. אם השותפות היא של אב ובן ומעבירים 100 מניות לשניהם בעקיפין, יש לכל אחד 50. בהגדרת בעל שליטה, כתוב: במישרין או בעקיפין.

י. בדר:

5% כתוב במישרין או בעקיפין מהון המניות.

זכויות אחרות 10%. עכשיו רוצים ש-5%

יהיה גם בזכויות אחרות. אם כך צריך לתקן את ההגדרה.

התיקון לא נראה לי. אי אפשר להרחיק לכת

יותר מדי בעניינים אלה. שני אחים או שלושה אחים שיש להם 5%, אז לאחד יש 1% והוא כבר מוגבל?.

הלפרין:

הכוונה היא שלכל אחד יש 5%.

י. קיטרון:

צריך לתקן את הסעיף. כתוב כאן: 5% מהזכות למניות מיוחדות.

י. פלומין:

הרחבת התחולה במקום מניות על זכויות. יש כזה הגיון. זה סוגר אפשרויות למניפולציות. מבחינת המאטריה זה נכון. הבעיה החמורה זו ההרחבה המהותית לא מבחינת ההיקף של הזכויות אלא גם מבחינת 5% ששוללים עכשיו את בן הזוג. אני לא רואה בזה טעם. אם לשניהם יחד יש 10% הם בעלי שליטה, אני חושב שההחמרה הזאת איננה במקומה. אני בטוח שכרוב המקרים הכסף הולך לממשלה. בעל השליטה בחברה נמצא במצב די טפשי כי מצד אחד הוא שכיר ומצד שני שוללים ממנו את הזכויות הלגיטימיות של עצמאי. הוא נופל בין הטיפות. אתה מכה אותו משני הצדדים. אתם מחמירים. לפי החוק המוצע, הוא יחול גם על פוליסות שכבר הוצאו, זה לא נכון ולא הוגן לגבי אנשים שעשו דברים בתום לב בעידוד הממשלה, מעשה לגיטימי, ועכשיו אתם סוגרים לו את הדרך. אפשר לומר שלא נחדש את זה להבא, אבל מי שעשה את זה בשנים הראשונות, זה הפסד עצום כשבילו על ערך הפדיון. לכן אם זה חל לגבי העתיד - אני מבין. לכן בסעיף המעבר צריך להאמר שזה יחול על התקשרויות מהיום ואילך ואל תחמירו עם אלה שכבר נקשרו.

ה ו ח ל ט

סעיף 9 ינוסח מחדש, ויובא לוועדה.

סעיף 10

אמרנו שהוא לא יכול לבטח על חשבון מס הכנסה.

היו"ר י. קרנמן:

הלפרין: יש הצעה שברמה כזאת, חברה מבטחת עובד שלה בעל שליטה או עובד בכיר אחר, יש פסיקה של בית המשפט שהוצאה כזאת מוכרת. הסעיף הזה בא לפסול הוצאה כזאת.

י. בדר: מה הרע בזה? אם אשה עובדת מבטחת את חיי בעלה על חשבונה במקום שהוא יבטח את חייו, בשני המקרים הכספים מגיעים לה. אנשים שילמו 10 שנים פרמיות שהיו פטורות ממס. פתאום אומרים להם שזה לא יהיה פטור ממס. מעמידים אותם במצב בלתי הגון, כי הם לא יכולים להפסיק עכשיו, כי שלמו את הפרמיות. בטוח חיים זה חסכון יעיל ביותר. זה בלתי צודק, בלתי הגון ויוצר פאניקה.

מוסיפים גזירות על אלה שישנם. מוסיפים גזירות על אלה שאינם שייכים להסתדרות ואין להם גימלה ופנסיה אלא הם זקוקים לבטוח חיים בצורה זו או אחרת. כל הגזירות האלה יביאו אותנו למצב שבו פחות לא יצליח להזרים הון מחו"ל. ליושבים בארץ יש אפשרות לפשוט מהם את העור, מאלה שאינם בארץ - אי אפשר.

ביטוח של עובד שאי אפשר להחליף אותו, זה דבר טבעי בעולם כולו. אם אותו עובד ימות, יהיה נזק למפעל, ולכן מבטחים את חייו לטובת החברה. זה בטוח עסקי, ההוצאה עסקית אופיינית ביותר ומוצקת ביותר. נניח שמכינים סרט והשחקן הראשי ימות. מה יהיה עם כל ההשקעות? הן תהיינה אבודות.

מתי נחזיר להכנסה ולמס הכנסה את משמעותה האמיתית, שמס מטילים על הכנסה למעט הוצאות.

סעיף זה, הרוח שלו, מובילה להרס המשק.

א. שוסטק: אני מציע למחוק את הסעיף. נניח שהוצר מגלה בכל פעם איזו פירצה שאנשים מתחמקים ע"י זה מתשלום מס הכנסה. כאן לא מדובר בפירצה. אף אחד שמבטח עובד בצורה זו לא עושה את זה כדי לא לשלם מס הכנסה. יש לנו היום ביטוח מנהלים. למה אנחנו משחררים את הפרמיה של ביטוח מנהלים? זאת זכות שמקבל המנהל במקום הפיצויים או תשלומים אחרים. אנחנו לוקחים את זה בחשבון כי אנחנו אומרים שהחברה חוששת שכאשר המנהל יפרוש יצטרכו לשלם לו הרבה פיצויים. כל ביטוח חיים מבוסס על הדבר הזה. אדם יכול להבטיח את עצמו ברמה גבוהה מאד וזה יהיה פטור ממס הכנסה. תפסת מרובה - לא תפסת. האזרח יכול לעשות הרבה דברים. בכל ביטוח יש אלמנט לטובת המשלם. אינני יודע כמה ביטוחים כאלה נעשו.

חברת החשמל מבטחת אנשים שלה נוסף על הכיסוי הלאומי, גם באשר האיש, חס וחלילה, מת כתוצאה מהעבודה.

אני מציע לאוצר לוותר על המקור הזה של הכנסה ולא לפגוע בפרינציפ הזה. אני מציע למחוק את הסעיף.

י. פלומין: אני מצטרף לדעה שצריך למחוק את הסעיף.

הסעיף נמצא בהקשר של אי הכרה כהוצאה. כל הבעיות של חסכון לא רלוונטיות לכאן הבעיה של אי הכרה ההוצאה ביחסים בין אשה ובן-זוגה, היא לא רלוונטית. במילא אצל האשה לא מוכרת ההוצאה. את השאלה של בני זוג ניטרלנו. השאלה של חברת החשמל - להעתי - אינני רלוונטית, כי בטוח תאונות נשאר בשלב זה.

בעידן הטכנולוגיה והידע, הראש האנושי, הידע, שיקול הדעת, שקולים למכונה, אם לא יותר. כשם שמכירים בהוצאה לבטוח מכונת ושל בנין, מדוע מוצאים לנכון להפלות את המח האנושי? הייתי מבין אילו רציתם לסגור פירצה בסעיף הקודם שם יש אפשרויות של ניצול לרעה. מי כאן נהנה? זה ביטוח סיכוני טהור. אין כאן שום טובת הנאה שנצברת, שום קרן. היות ואין כאן חסכון אז הפרמיה מאד נמוכה. מדובר רק על מקרה של מות. אפשר להגביל את הסכום של הפרמיה לסכום הגיוני, אבל פסור בלא כלום - אי אפשר. לפי המצב הקיים, ההוצאה איננה מוכרת, ההכנסה חייבת במס. פעמיים משלמים רווחי הון. חברה שבנויה על שחקן, אם הוא ימות, יפרקו את החברה, ואז יהיה פעמיים רווח הון מידי במקרה זה צריך אולי לסייג. גם היום יש אפשרות להשתמש בסעיפים הקיימים כדי למנוע הוצאה לא סבירה. אסור לנו לגעת בדבר זה. בנוסף על כך, זה לא צריך לחול על פוליסות שכבר נעשו.

א. אפרת: המקור נובע מעיוותים. יש אפשרויות של פירצות שונות שנוצרות בחברות לעקוף את היושר ואת השוויון בין העובדים השונים. מזה נהנים רק בעלי הכנסות מסוימות ובעלי פריבילגיות מיוחדות. יש הסכמים בין אנשים אלה לבין החברה, כיצד זה יתחלק. הסעיף בא לתקן ע"י זה שהוא מכניס לאפיק מבוקר את העניין של ביטוח נוסף. חה"כ פלומין אומר שהוא מסכים להגבלת הפרמיות וסכום הביטוח. אם זה ייעשה, לא יהיה כדאי כל העסק הזה למי שהוא. מדובר כאשר אתה נותן חופש פעולה לחברה לבטח, את מי שרוצים, כיטוח נוסף, ולזכות בפרמיות.

י. פלומין: כאשר ימות!

א. אפרת: אני רואה את הסעיף לא כסעיף שבא לשבש מהלכים אלא לתקן סדרי עבודה וסדרי ביטוח. אילו היה לנו חוק פנסיה במדינה, זה היה קובע עד היכן אפשר ללכת בביטוחים נוספים חפשיים. אבל אין לנו חוק כזה וכולם עושים כאוות נפשם מעבר למה שמקובל היום. אני רואה כמה וכמה מקרים חריגים בחברות שמעוררים בתוך החברה עצמה התנגדות. מוטף לנו להפסיק את זה. אני מוכן שגם במקרה כזה ייקבעו דברים ע"י ועדה. בדרך כלל אני מחייב את המגבלה.

היו"ר י. קרגמן: יש ביטוח כגון משפחה ויש ביטוח מנהלים. במקרה שאדם נפטר, מקבלת המשפחה. אני מתנגד לתפישה של חה"כ כדר. אם אדם מועסק בתפקיד בכיר והוא נפטר, לא המשפחה תקבל אלא המפעל כי מותו יגרום נזקים. זו גישה עסקית ולא אנושית. הוא יבטח במיליון ל"י כדי לכסות את הנזקים, ואת זה רואים כהוצאה עסקית?

י. פלומין: כימאי מזון שעליו נשען תהליך מסוים, אם הוא ימות, כל התהליך שהוא פיתח ילך לסמיון. מדובר על פי רוב על כעלי שליטה.

י. קיסרון: אנחנו נגביל את זה לבעל שליטה.

ה ו ח ל ט

תוכן הצעה חדשה לסעיף 10.

סעיף 11

הלפרין: במקרה שח חבר קיבוץ, אם זו לא הכנסה נוספת שהוא מקבל תגמולים שם, את זה לא לקחו בחשבון.

א. שוסטק: חברי כנסת שהם חברי קיבוץ מקבלי שכר במקום עבודה אחר. צטרפו בכל קיבוץ לנכות את אותה ההכנסה לצורך זה, וזה לא ייכלל בזיכויים.

י. פלומין: צריך להגביל את זה להכנסה מעבודה? חבר כנסת לא עושה עבודה יצרנית ואין יחסים בין עובד ומעביד. מה שחבר כנסת מקבל זה תגמולים אבל לא שכר. כאן מדובר על מסגרת של עבודה בלבד. אני מציע למחוק את המלה "עבודה".

א. אפרת: מדובר על מספר לא מבוטל של אנשים. זה עובדי "אגד", מועצות איזוריות, המרכז החקלאי, כולם מבוטחים. גם עובדי ממשלה וארגונים מקצועיים של הממשלה. אם מקבלים את התפישה של ח"כ פלומין, יוצא שיהיו כמה אנשים בקיבוצים שיצטרפו לעקוב אחריהם מתי הם נכנסים לכנסת ומתי יוצאים ממנה. פה מדובר על שכירים, חברי קיבוצים, שעובדים בצורה מסודרת, ואפשר לקבל את הסעיף כמות שהוא. לא כדאי לעשות תיקונים בסעיף 4 - 5 חברי כנסת.

ה ו ח ל ט

הוחלט לאשר את סעיף 11 ולמחוק את המלה "העבודה". (תוכן בחשבון הכנסה של ...)

סעיף 12

הלפרין: סעיף 12 נותן תשריר למצב הקיים. כאשר עורכים שומה לשני בני זוג עושים לשניהם שומה נפרדת. הסעיף הזה קובע כיצד תיעשה השומה, איזה ניכוזים יקבל הבעל ואיזה ניכויים תקבל האשה. עכשיו מוסיפים ניכויים שלא היו בחוק אבל נהגו על פיהם.

9(16) הכוונה לתת לשני בני הזוג את הפטור שמקבל העולה. 10 מדבר על תוספת יוקר. אם שני בני הזוג עובדים ותוספת היוקר מקסימלית, אם שני בני הזוג עובדים, יינתן לבעל ולאשה המקסימום. 11 זה פטור לישובי ספר. אם שני בני הזוג עובדים, כל אחד יקבל את הפטור.

י. בדר:
כוונת חוק זה היא לסתום את החורים. בכיוון אחד סותמים כך שאדם לא יוכל לנשום. היה מקובל שעולים חדשים יקבלו פטור פעם אחת, עכשיו שניהם מקבלים. אותו דבר לגבי עמי נסיעה, הוצאות, ונתנו פעמיים. אפילו תוספת היוקר שהיא פיצוי למשפחה, נתנו פעמיים בניגוד לחוק. צפיתי שיסתמו את החור. אבל במקום זה, דבר בלתי חוקי עושים לחוקי. אינני מדבר על עולים. עכשיו כאשר אנשים צועקים חמס, ומעמידים פנים שלא רוצים לשלם תוספת יוקר, משלמים אותה פעמיים.
כאשר נגיע להצבעות, ארשום הסתייגות
כאן בגלל הצביעות הזאת.

היו"ר י. קרגמן:
כל מה שעשה שר האוצר, היה באישור ועדת הכספים של הכנסת. אם נותנים פטור לישובי ספר, מביאים את הרשימה הנה ואנחנו מאשרים. עכשיו רוצים שזה יהיה בחוק. תוספת יוקר, בכל פעם מביאים לוועדה את הפטור על תוספת יוקר. לא שמעתי חבר בוועדה שאמר שתוספת היוקר חייבת במס. תמיד אמרנו שהעולה פטור. כאשר שני בני הזוג עובדים, יש פטור לשנים. אלה לא דברים חדשים, הם נעשו עד כה ואושרו ע"י ועדת הכספים. השאלה היא אם צריך להמשיך בלי חוק, או רצוי שיהיה חוק. יתכן שגם אני בדעה שצריך להטיל מסים. מה שהאוצר מציע זו הקלה ביחס לבני הזוג. עד עכשיו קיפחנו את האשה. תמיד טענו נגד זה. עכשיו רוצים לכתוב את זה בחוק. אם רוצים שיהיה מס הכנסה על תוספת יוקר, נדון בזה, על זה הכנסת צריכה להחליט. כינתיים סעיף 11 מצטרף לפרקטיקה הקיימת שנים, וצריך לעגן אותה בחוק.

י. בדר:
לגבי פרמיה אי אפשר לעשות חידוש נגד הפרקטיקה הקיימת; גם לגבי בטוח צריך לעשות חידוש; וכאן צריך לאשר פרקטיקה בלתי חוקית?
נזכור שחלק מהשרים דרשו שתוספת היוקר תהיה פטורה ממס. כאן מציעים גושפנקא חוקית על שתי תוספות יוקר. אני מתנגד לזה. יש כאן סתירה. עדינות מצד אחד ויד קשה מצד שני וזה יהרוס את המשק.

היו"ר י. קרגמן:
אתה בעצמך מתריע שלא צריך דרך אגב לשנות חוק. אם תתקן את החוק ויאמרו שמתוספת יוקר יש מס הכנסה, אז יה הרבה דברים שיפלו. אי אפשר דרך אגב לתקן את זה. אם אתה לא רוצה לתקן, הם ימשיכו, בהתאם להחלטות שלנו, לתת פטור לזה ולהוא.

י. בדר:
אני בעד תיקון. אותם הדינים יהנו לגבי אשה או עובד במשפחה שיש לה 6 ילדים.

י. פלומין:

אני תומך בסעיף כפי שהוצע. צריך לכלול גם את סעיף 20 ברשימת הניכויים.

כחלק השני של הסעיף יש החמרה לגבי הבעיה של חישוב משותף. עד כה הייתם מכירים בחישוב נפרד אם היו זכויות לאשה לפני נשואיה. אם האשה הקימה חברה ואחרי שנה התחנה עם בעלה ושניהם מקבלים משכורות, צגשים להם חישוב נפרד, את זה משאירים. אם האשה עובדת כמנהלת חשבון, לדוגמא, ובעלה חבר-כנסת, האשה פתחת משרד ובעלה מצטרף אחרי תקופה מסוימת, לפי המצב היום, התרתם לבעל להצטרף לעסק ולעשות חישוב נפרד. עכשיו שוללים את זאת גם אחרי 20 שנה. אני חושב שזה לא מוצדק. אתם חוששים שהבעל יעביר הכנסות לאשתו כדי שתיכנס לסקאלה אחרת ועל זה ישלם מס מוקטן? אפשר לפתור את זה לפי סעיף 86. עניינת זה לא צודק. זה מונע בעקיפים אפשרות של עידוד עבודת בני זוג. הייתי מציע לשקול את זה מחדש.

הלפריין:

אם שני בני זוג עובדים ביחד החישוב משותף אין צידוק שזה תוכנן כך שהאשה תפתח את העסק וכעבור שנה בעלה יצטרף.

י. פלומין:

תגביל את זה לשלוש שנים במקום שנה.

הלפריין:

במקרה של נשואין - שנה; במקרה של הצטרפות - חמש שנים.

ה ו ח ל ט

לאשר את סעיף 12, בתיקוני נוסח ובהגבלת הזמן במקרה של נשואין - שנה, ובמקרה של הצטרפות הבעל לעסק - 5 שנים.

סעיף 13

הלפריין:

מרחיבים את סוגי הנכסים שנעדם נותנים פחת.

א י נ ה ע ר ו ת . נתקבל

סעיף 14

הלפריין:

אין שינוי במשמעות, רק תיקון נוסח.

א י נ ה ע ר ו ת - נתקבל

סעיף 15

א. שוסטק:

אני מתנגד, חושב שההנחה גדולה מדי.

ש. שביד: לפי המצב הקיים כדאי לעולה להשאיר את הנכסים בחו"ל ולא להביא אותו ארצה. אם הוא יביא הוא יהיה פטור 4 שנים בעוד שאם הנכסים בחו"ל הוא פטור 7 שנים.

י. בדר: אינני רואה סיבה לשינוי סעיף 66 (ב) (2). אינני מאושר מהסעיף אשר מחייב את העולה למכור נכס שיש לו בחו"ל.

אם יש לאדם השקעה בחו"ל והוא עולה, אז הוא מוכרח למכור את זה תוך תקופה מסוימת.

התיקון לכשעצמו הוא הקלה.

ה ו ח ל ט

לאשר סעיף 16.

סעיף 17

הלפרין: אם אדם הופך נכס שהיה אצלו למלאי, רואים את זה כמכירה לצורך רווח הון. אם יש חברה שעוסקת בהשכרת רכב ומחליטה שחלק מהרכב היא מוכרת, ההעברה הזאת נחשבת למכירה. יש סעיף האוסר שרואים את הערך של המלאי, ובעסק רואים את זה כקניה לפי השווי ביום המכירה. אם אותו אדם קנה ב-50 וזה שווה היום 100, והוא מעביר אותו למלאי ב-100, כאשר ימכור את המלאי ישלם על הרווח על כל מה שנוסף. כל זה אם נכס נמכר אחרי ארבע שנים מיום המכירה המקורית. כל זה נכון בנכס שאין עליו פחת. נניח חברה להשכרת רכב, ובעל החברה מעביר מכונית - אחרי שהשכיר אותה שנתיים - שלוש, למלאי והוא ימכור אותה. המחיר צריך להיות מהערך המופחת.

ח. קורפו: יש נכס עסקי ומלאי עסקי. אם מעביר אדם נכס לנכס עסקי, הוא לא חייב?

הלפרין: אין רווח הון על רכוש פרטי. מהעברת נכס פרטי לנכס עסקי, מבחינת המס אין בעיה. כי ההעברה עצמה איננה חייבת. השאלה היא מה קורה אם אתה מעביר נכס פרטי למלאי. במקרה כזה העלות היא העלות ביום ההעברה. עצם ההעברה איננה חייבת במס. פה החוק יוצר פיקציה משפטית, שאם אדם מעביר את המכונית הפרטית שלו לעסק כי הוא הפך להיות סוחר מכוניות, השווי יהיה ביום ההעברה, אבל הוא לא יהיה חייב במס כי גם אם היה מוכר את זה לאחר, לא היה חייב מס. בהקשר שלנו אין בעיה, כי המחיר לצרכי המכירה יהיה השווי של יום ההעברה. העלות תהיה 40, כאשר ימכור ישלם מס על התוספת מעל ל-40. על ההפרש בין 30 ל-40 לא ישלם כלום. אם המכונית היתה עסקית, ישלם גם על ההפרש בין 30 ל-40.

י. בדר:
נניח שקבלן בנה לו בית וישב בו שנתיים
או שלוש שנים ומכר אותו ובנה לו בית
חדש. הוא לא ישלם מס שבח. התחילו לראות בזה עיסקה מלאכותית.
פקיד שומה יכול להגיד ו לאדם שיש לו עסק, אם הוא מוכר נכס
מסוג הנכסים שהוא בדרך כלל עוסק בהם, שהוא רואה בזה מכירה
עסקית וישלם מס הכנסה ולא מס שבח. השווי בדרך כלל גבוה מהמחיר.
למה עשו את זה? אני מבין לו השווי היה נמוך מהמחיר.

ש. שביד: בסעיף 88 יש הגדרה של "יתרת מחיר"

המשך הדיון נדחה

הישיבה הסתיימה בשעה 11.00